

เด็กสมาธิสั้นหรือเด็กไฮเปอร์

เวลาที่เจอเพื่อนๆ เล่าถึงพฤติกรรมลูก คำหนึ่งที่ได้ยินอยู่เสมอๆ คือ ลูกเป็นเด็กไฮเปอร์ ตอนแรกก็ยังไม่เข้าใจ คิดว่าเป็นเด็กที่ทำอะไรคล่องแคล่วว่องไว อยู่ไม่นิ่ง แต่เป็นความคิดไปในเชิงบวก ต่อมาก็ได้ยินคำว่า สมาธิสั้น ซึ่งก็นึกว่าเป็นเด็กไม่นิ่ง อยู่เฉยๆ ไม่เป็น และก็ไม่ได้คิดว่าไฮเปอร์กับสมาธิสั้นจะเป็นเรื่องเดียวกัน จนกระทั่งมีคุณครูได้ถามความคิดเห็นทางเว็บไซต์เกี่ยวกับพฤติกรรมของเด็กไฮเปอร์ ว่าเป็นเด็กที่มีความสามารถพิเศษหรือไม่พอดีได้พบข้อมูลในหนังสือพิมพ์สยามรัฐ ฉบับวันพุธที่ 13 กันยายน 2549 หน้า 25 คอลัมน์ คุยกับหมอ โดย พญ.อังคณา ว่องวงศ์ศรี จากสมาคมโรงพยาบาลเอกชน THE PRIVATE ASSOCIATION จึงขออนุญาตนำข้อความดังกล่าวมาเผยแพร่ เพื่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง ได้มีความรู้ ความเข้าใจ สามารถสังเกตเห็นและช่วยเหลือลูกได้ทันที่

โรคสมาธิสั้นหรือ (Hyperactivity Disorder) ถ้าอ่านแล้วยังรู้สึกงงๆ อยู่ละก็น่าจะเคยได้ยินที่ใครๆ เขาเรียกว่า “เด็กไฮเปอร์” กันมาบ้างนะคะ สำหรับโรคสมาธิสั้นจัดเป็นความผิดปกติทางพฤติกรรมประเภทหนึ่ง ผู้ป่วยจะต้องมีอาการสำคัญร่วมกัน 3 อย่าง ดังนี้ อาการขาดความสนใจหรือขาดสมาธิ อยู่ไม่สุข ซุกซนผิดปกติ และหุนหันพลันแล่น โดยอาการมักเกิดก่อนอายุ 4 ปี แต่ไม่เกิน 7 ปี

พ่อแม่ผู้ปกครองบางท่านที่รู้สึกวุ่นวายกับบุตรหลานของตนซุกซนมาก อยู่ไม่สุข และกังวลใจว่าบุตรหลานจะเป็นโรคนี้ ควรเข้าใจว่า ตามปกติเด็กจะมีความซุกซนอยู่ไม่สุขอยู่แล้วโดยธรรมชาติ จึงไม่ควรเก็บมากังวลจนเกินไป

สำหรับเด็กที่เป็นโรคสมาธิสั้นจะต้องมีความซุกซนผิดปกติ ซึ่งแตกต่างจากความซุกซนตามปกติของเด็กทั่วไป นั่นคือ เด็กไม่สามารถอยู่นิ่งๆ ได้ ต้องขยับตัวไปมา มักจะวิ่งไปรอบๆ หรือปีนขึ้นไปในที่ที่ไม่ควรปีน ไม่สามารถเล่นหรือทำงานอยู่เงียบๆ ได้ พูดมากและส่งเสียงดังรบกวนผู้อื่น นอกจากนี้ เด็กสมาธิสั้นจะเป็นเด็กที่ขาดสมาธิทั้งในเวลาเล่นและทำงาน จึงไม่สามารถจำรายละเอียดหรือรวบรวมงานที่ทำให้เป็นระบบได้ มักลืมกิจวัตรประจำวัน สนใจต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดได้ยาก ขณะพูดคุยเด็กจะเปลี่ยนเรื่องเร็วและใจไม่จดจ่ออยู่กับการสนทนา

เด็กสมาธิสั้นยังขาดการควบคุมอารมณ์ ซึ่งเด็กจะแสดงออกมา อดทนไม่เป็นหรือไม่สามารถรอคอยได้ หุนหัน มักจะแย่งพูดหรือแย่งทำ ดังนั้น ถ้าหากบุตรหลานของท่านมีอาการดังกล่าวมาข้างต้นอาจแสดงว่าเขา กำลังถูกคุกคามด้วยโรคนี้ได้อยู่ก็ได้

สาเหตุของโรคสมาธิสั้นยังไม่ทราบแน่ชัด แต่เชื่อว่าน่าจะเกี่ยวข้องกับ พันธุกรรม ผลจากพัฒนาการทางสมองที่ไม่สมบูรณ์ ความไม่สมดุลของสารเคมีในสมอง รวมทั้งการที่มารดาเกิดภาวะแทรกซ้อนขณะคลอด และโรคบางอย่างที่เกิดกับเด็ก เช่น โรคสมองอักเสบ โรคของต่อมไทรอยด์ ซึ่งเชื่อว่าน่าจะเป็นสาเหตุของโรคได้เช่นเดียวกัน

สำหรับการรักษาโรคสมาธิสั้นนั้น ต้องเริ่มจากความเข้าใจของญาติมิตร หรือบุคคลภายในครอบครัว ที่ต้องยอมรับว่าเด็กมีอาการเจ็บป่วย และจำเป็นต้องได้รับการแก้ไขพฤติกรรม โดยแพทย์หรือนักจิตวิทยาจะเป็นผู้แนะนำเกี่ยวกับการจัดสิ่งแวดล้อมภายในบ้านที่เหมาะสมสำหรับเด็ก เพราะเด็กต้องเรียนรู้ถึงกฎเกณฑ์และระเบียบวินัย ควรให้รางวัล หรือคำชมเชยเมื่อเด็กประพฤติตัวดี

นอกจากนั้น การรักษาด้วยยาก็มีความจำเป็นในการควบคุมพฤติกรรมที่เป็นปัญหาในโรคสมาธิสั้นพบว่า ร้อยละ 80 ของเด็กมีอาการดีขึ้นมากภายหลังรับประทานยา โดยแพทย์จะเป็นผู้พิจารณาด้วยยาที่เหมาะสม อย่างไรก็ตาม ยาแต่ละตัวมีผลข้างเคียงที่ต้องระมัดระวัง เช่น เบื่ออาหาร นอนไม่หลับ มีพิษต่อตับ หรือมีอันตรายต่อหัวใจ เป็นต้น จึงต้องอยู่ในความดูแลของแพทย์อย่างใกล้ชิด